

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносять: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:
на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокє число по 10 сотяків.

Телефон Редакції ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

ХРИСТИЯНСЬКО-СУСПІЛЬНИЙ ДНЕВНИК.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудни. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Оссолінських ч. 11. партер
(фронт від ул. Тихої). Експеди-
ція місцева в Агенції Соколов-
ського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на
попередне застереженє.

Реклямаці лише неопечатані
є вільні від порта. — Оголошеня
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надісла-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перекручуване дійсної правди.

(Δ) В розмові з делегатом Н. Василюком в Будапешті підчас останньої сесії делегаційної висловив цісар, як ми вже свого часу звичали, найвище признанє обидвом руским делегатом за їх патріотичне становище в сій сесії. А іменно до дел. Василька сказав монарх: „Ваше становище все було патріотичне, також і в делегації“. Значить, що цісар мав на прикметі становище представника буковинських Русинів у всіх законодавчих тілах, в соймі, в держ. раді, а також і в делегації і то не тільки в останній сесії, але в се. „Але також теперішнє становище галицьких Русинів є вельми відраднє і поправнє (sehr erfreulich und richtig). Дел. Цеглинський виголосив дуже добру і дуже патріотичну промову“.

Отці цісарські слова про становище представника галицьких Русинів відносять ся отже до делегаційної сесії і є найвищим признанєм за его теперішнє становище в делегації, а з того зовсім льогічно випливає, що давнїше становище галицьких Русинів (беручи признанє висловлене дел. Василькови в звязи з признанєм висловленим дел. Цеглинському) не було відраднє і поправнє і в делегаціях і в інших законодавчих тілах.

Відчули і зрозуміли дуже добре парламентарні і керманячі рускої політики і їх дневницьтво, котре намагало ся вкручуванєм дійсної правди з одного боку відвернути посередній докір висловлений галицько-рускій політиці, а з другого боку посунуло ся навіть до того степеня, що з цісарських слів висновувало похвалу до соймової обструкції.

Зрозумів сей посередній докір монарха керманяч українсько-руск. клубу парламентарного, і в бюджетовій комісії д. 8-ого марця, як ми вже звичали, забрав слово в розправі над позицією „Allerhöchster Hofstaat“ і намагав ся пояснити та оправдати напрям політики укр. руского клубу. А іменно заявив, що Русини ніколи не поборювали (а втoрїк в бюджет. комісії?) сеї позиції і тепер сего не зроблять. Однак домагають ся,

щоби Корона докладно була поінформована про відносини, в яких живуть Русини в Австрії. Задля тих недокладних інформацій давнї Тиролюці Сходу почули перед 14 роками тверді слова: „Adieu, meine Herren!“, що вельми важко дїтнуло найлюбяльшійшій нарід руский в Австрії. Підчас останньої сесії делегаційної в Будапешті почули з найвищою радостю слова, що теперішнє становище Русинів є вельми відраднє і поправнє“ (але се відносять ся, як ми в горі зазначили до становища дел. Цеглинського в делегаційній сесії. — Ред.).

Для докладного зрозуміння тих немилых слів звернених до депутації з перед 14-ти років, треба пригадати обставини, серед яких і задля яких они були сказані.

Після спільних комітетів і спільних клубів з москвичами, рішили ся Русини-народовці вести політику самостійну оперту на народній програмі. В грудні 1890 р. ринийшій предсїдник укр. клубу парламентарного, др. К. Левицький, виступив на загальних зборах „Народної Ради“ із звітом про політичне положенє і проголосив таку засаду: „Хто є і хоче бути Русином — той стане під хоругву народну, а хто не є і не хоче бути Русином, (відносивсь се до москвичів. — Ред. Рус.) той не може творити ані партії, ані фракції рускої?“

Тимчасом в півтретя року керманячі „Народної Ради“ самі відступили від своєї програми народної, забули про засаду тут що йно наведену, виголосену тоді речником „Народної Ради“ і вийшли в консолідацію з москвичами, скликували з ними спільні віча, на котрих ноторичні наемники московського правительства Марков, Мончаловський et cons. виступали яко „мужі довіря“, а також спільно з ними переводили вибори до держ. ради в 1897. р. Сї вибори вивали для консолідації нещасливо і се остановили москвичі вихисувати щоби впровадити політику розпуки, підорвати серед руского народу довіре до австрійского правительства і династії і тим способом вказувати на білого царя, яко Мойсея-спасителя руского народу і підготувати в Галичині підвалини для него.

В тім часі на представленє Корони Апостольська Столиця надала тодішньому митрополитови д-рови Сильвестрови Сембратовичови найвище церковне достоїнство, іменуєючи его кардиналом. Колиж митрополит-кардинал вертав до Львова, щоби тут відбути торжественний візд, коли Русини готовились повитати тут найвишого свого достоїнника церковного, віденські москвичі устроїли брутальний напад на кардинала на двірці північної залізничї, обкидавши его запортками, а тимчасом у Львові в салі „Народного Дому“ відбувала ся консолідаційна нарада, на котрій вибрано спільну депутацію, що мала цісареві предложити протест в справі виборів до держ. ради. До сеї депутації входили також деякі святиченки-москвичі, котрі тим способом не явили ся на привіті кардинала. Депутацію вираджено остентаційно, а на львівськїм головнім двірці промовляв перед єї відходом Осип А. Мончаловський і знаменїям окликом: „последній поклонъ Западу“ зазначив, до чого змагає ціла москвофільська робота.

Сї обставини не могли остати тайною і Корона була докладно поінформована про всі ті події, як і про сплку руских опозиційних народовців з москвичами, ноторичними ворогами Австрії. Давши ся заманити до злуки з тими протидержавними і протидинастичними живлами, опозиційні народовці причинили ся до розвитку, розросту і скріпленя московської обединительної пропаганди в Галичині, а через те також стягнули на себе недовіре міродатних кругів. Яку велику шкоду заводяла консолідація нашому національно-культурному і політичному розвиткови, се вже річ зовсім ясна, а нині бачимо наглядно плоди сеї консолідаційної роботи в краю, котра так незвичайно скріпила москвофільські живла, що послужили вельми добрим оружем для всепольских і подільских загорільців в ціля спиняваня нашого народного розвитку і поступу. Алеж крім того скріпленє москвофільської пропаганди і зросту москвичів з підмогою сконсолідованих з ними опозиційних Русинів стало грізним і для австрійської держави і се річ зовсім зрозуміла, що міродатні круги не могли прихильно відносити ся до злуки Русинів з ноторичними ворогами дер-

жави. Отсе і було причиною, що цісар неприхильно прийняв консолідаційну депутацію і попращав ся з нею наведеними в горі словами. А так само не може Корона глядїти прихильно на такі змаганя політичних керманяців, наколи они не хотять признати сеї конечности, яка є неминуча для безпеки становища і сили монархії, в котрій при всіх таки нераз прикростях можемо бути Русинами, плекати свою рідну мову і літературу, мати свої хочби й нечисленні школи, де можемо основувати всякі свої товариства і уживати своєї мови і в судї і в урядї і в прилюднім житю. Не одного ще нам не достає, не маємо ще повної рівноправности, алеж єї не осягнемо з москвичами, а навпаки через них сипало ся на нас всяке лихо. Тамто не треба накручувати і перекручувати дійсної правди, а признати ся до похибок, яких чимало поповняло ся і змагати до їх направи.

Допись з Чортківщини.

(Збори філії „Прoсвітчи“. — Ювілей Шевченка. — Вагюшка Білійський.)

Дня 3. марта с. р. відбулись другі загальні збори минушого року основаної філії Товариства „Прoсвітчи“

Та хоть пора невідповідна, дороги неможливі, зібралось більш сотки членів селян, кількох святичеників, учителів і місцева інтелігенція. Службу Божу відправив в церкві на Вигнанці катехит семінарії учительської о. Гуньовський.

О 11. годині сала „Народного Дому“ виповнялись по береги. Збори патріотичною бесідою отворив голова філії др. Антін Горбачевський — а на его внесене предсідником зборів вибрано о. Медвецького, пароха з Білої.

Зі звіту секретаря філії проф. п. Коссака довідались ми, що виділ не згайнував до-рогого часу, та що щиро і ревно трудив ся цілий рік.

Засідань відбув філіяльний виділ від 2. лютого 1910 до 3.марта 1911р. 8 — крім кількох повітових анкет і кільканацять місцевих нарад.

Перші вечерниці Шевченка в Перемишлі (1865 р.).

В „Споминах“ Анатоля Вахнянина (стр. 66.) читаємо: „Як суплент гімназії в Перемишлі зорудував я при помочи молодих „громадян“ в р. 1865 перший концерт в память смерті Шевченка в салі під „Провидїнем“ (власности рускої капітули). Ми співали всяких пісень, я співав і деякі соля, а притім деклямував.. Сала була повна. Руска пісня залувала, мабуть, вперве на руским концерті в Перемишлі“.

Звіт з сего концерту поміщений в „Меті“ за рік 1865 стр. 79—84 і ми дозволимо собі его повторити тим більше, що ся національна мавifestация сильно не подобала ся обединителям, які за неї накинули ся на Ан. Вахнянина в тодішнім „Слові“.

Згаданий звіт є дописом з Перемишля незвісного автора, підписаного буквою: Ъ п. з. „Вечерниці в память Тараса“. Містимо его зі зміною правописи та подекуди мови. В нїм читаємо:

„День 26-ий лютого (10-й марця) с. р. то паматний день для нашого города княжого Перемишля, бо в той день, посвячений — уже відома річ — обходженю памятки нашого народнього віщуна Тараса, відбули ся у нас музикально-декляматорскі вечерниці. Прочунав старовина-Перемишль з вікового сну. Вже й тямки нема, коли звуківчового дзвона

розносив ся по холмах перемиських, а на площаді вольна громадска річ вела ся! Того не згадати вже.. Аж ось, по довгих віках, роздали ся голосні солодкі, теплі, чаруючі пісні рускі і посипало ся золотистє зерно вольних річей між зібраною на прилюдноу місці громадою. Чарували пісні, а річі переймали до живого руску родину — мов би наші предки, пізнавши властивий напрям нашого народнього стремління, промовили до нас вітцївскими словами нашого незабутнього покійника; утішилась наша родина, а старий Перемишль зрадїв, сердега. То була святачна днина для Русь-України“.

Сама програма була нечувано обильна. Як дізнаємо ся з „Меті“, складала ся она з трех відділів, а 22 точок. Цікава вона ще й тим, яким музичним репертуаром послуговувала ся тодішна перемиська громада. Програма складала ся: „I. одділ: 1) Увертюра „Тит“; 2) Переднє слово (п. Боровець), 3) „Добуш“, баллада Федьківича (п. Бучацький). 4) „Я в чужинї загубаю“ спів Лавровського (хор), 5) „Гуцул сиротина“ вірш Д. Млаки (п. Вахнянин), 6) „Послухай“, сольо-спів з супроводом музики Вербицького (п. Лавровського); II одділ: 1) „Гамалїю“ дума Шевченка (п. Бучацький), 2) „Коруна золотая“ спів Лавровського (хор), 3) „Смерть бандуряста“ вірш Метлинського (п. Калужняцький), 4) „Заспівай ми, соловію“, спів Лавровського (хор), 5) „Хустина“, вірш Шевченка (п. Устиянович), 6) „Посланїє жи-

вим і мертвим“, вірш Шевченка (п. Боровець), 7) Увертюра з опери „Біла Панї“; III. одділ: 1) „Причинна“, баллада Шевченка (п-а Лукасевич), 2) „Сумно, марно“, спів Лавровського (хор), 3) „Козача смерть“, вірш Метлинського (п. Калужняцький), 4) „Чом річенько“, спів Лавровського, 5) „Титар“ уступ з „Гайдамаків“ Шевченка (п. Вахнянин), 6) „Колїсь було“, сольо-спів з супроводом музики (п. Вахнянин), 7) „На вічну память Тарасови“, вірш Климковича (п. Кобляньський), 8) „Ще не вмерла Україна“, спів Вербицького (хор), 9) „Процальне слово“ вистачив Будеволя, а говорив п. Г. — Продукції розпочали ся о 7. годині вечером“.

Сам концерт оцінила „Мета“ сими словами:

„Вінець слави зднали собі на тих вечерницах: п. Вахнянин і п-а Лукасевич, котра тому вечерови повабу і уроку додала. Інші декляматори і бесїдники, загално сказавши, показали ся добре. П. Боровець говорив „Переднє слово“ і „Посланїє“ хорошо і з виразом, тількиб не завадило було більше живо-сти. П. Бучацький, деклямуючи „Добуша“ і „Гамалїю“, уживав ліценцій з правил штуки театральної, т. є жестікуляції, що хоть і єсть воно похибною против правил деклямації, однакже при тих, повних акції творах, не скажемо, на місци, але і не конче невідповіднє було. П. Калужняцький і п. Устиянович деклямували добре, тільки в Калужняцького замі-

чили ми трохи за швидку мову. Навпоследі сказати, що п. Кобляньський виголосив Климковича вірш „На вічну память Тарасови“ так, що промовив ними і до серця і до голови. Може бути, що тут ображено наших непростених проводирів, но дарма! Ми отверто поступамо і не винні тому, що правда в очі коле. Красно видало ся тут сполученє того вірша з піснею „Ще не вмерла Україна“. Коли декляматор кінчив грімким уступом того вірша про народнє лихо, що каже:

Дамо йому раду, дамо, хоть би всюди,
На світі, край світа, зникчємнїли люди,
Зтоптали всю правду, зрєкли ся свободи;
Дамо йому раду — хотя-б всі народи
Невольні на вольних хотїли ставати;
Дамо йому раду, як схочемо дати.
Хиба, що останній із руского люду
Сцураєтця роду і правду забуде,
Забуде одвічний завіт України,
Тодї хай загине — хай люд той загине,
Слїду не оставить.. хай звальєтця гори,
Днїпро нехай висхне і виступить море
Й затопить ті люде — бездушні повтори!
Но доки на горах, край моря і в полі,
Народ наш великий, пропащай без волї,
Живе-проживає, милуючи правду —
Дамо собі раду, дамо собі раду!
І — з попелу фєнікс — з тієї руїни
Так ще воскресне доля України!

Задля осягнення своєї головної цілі, просвітнього піднесення та національного освідомлення широких верств народу, виділ старав си передовсім оживити читальні „Просвіти“ чортківського повіта і спонукати їх до як найревнійшої і найживішої діяльності в напружаних обставинах статуту — а старав ся довершити в першій ряді з підмогою люстрації заснованих вже читальні і висилане делегатів на загальні збори.

Повіт цілий поділено на округи, визначено поодиноким членам виділу, як і не-членам читальні, припоручено їх злюструвати і предложити полюстраційні звіти.

Звітник проф. Коссака підіс своїм і виділу іменем щирий і хосенний труд о. Хомина, пароха з Шувлянів, о. Сіменовича, пароха з Білобожниць, о. Ігумена Каровця і о. Муциковського з Улашковець, господара Ясінчука з Білобожниць і директора школи п. Городиского, котрі дуже ревню люстрували приділені їм читальні і предложили основні полюстраційні звіти.

В звітнім році злюстровано загально 30 читальні — з того 12 злюстрував голова філії др. А. Горбачевський і секретар проф. Коссака — люстрації ті відбувалися з нагоди загальних зборів читальні або „Сокола“ а люстратори крім переведення люстрацій мали все також виклади о справах просвітних і економічних.

Для сталого перегляду стану читальні та національного життя в поодиноких громадах, завів секретар філії книгу родову і люстраційну всіх читальні, і до неї втягає ся систематично всі важніші дати, що відносять ся до кожної громади.

Старанем виділу заложено в звітнім році 3 нові читальні.

Другою вельми важною справою, котрої виділ не спускав з ока, була справа поборювання неграмотности.

Та праця виділу не принесла такого хісна, як надіялись було можна.

З реферату проф. Коссака про зараду неграмотности, довідалися члени, що в сім році скликано кілька анкет, практично показувано спосіб научування неграмотних, розповсюджувано букварі Солтиса.

В самім Чорткові відбув ся минушого року курс для неграмотних при участі 16 осіб, сею року веде філія два курси для 18 осіб. Науку веде п. М. Горбачевська.

Другий такий курс відбув ся заходом читальні „Просвіти“ в закарпатцї селі — знавчїм виступів господина Гецева в Джурині. Науку вів селянин Сисак.

Праця і завязи виділу не йдуть на марне — сею року вже в кількох селах наука неграмотних почала ся.

тоді молодії козаченьки, що стояли в півкруза за декляматором, гукнули сильним хором завітний гимн:

Ще не вмерла Україна
І слава і воля!...

Потім п. Г. закінчив сей вечір прощальною мовою, що вистачив п. Будеволя (псевдонім Дав. Танячківича — прим. Ред.), а котра заняла всіх слухачів і оставила по собі такі чувства, які тільки любов молодого чоловіка до свого народа, любов іскрення, безкрая, горяча, викликати потрапить. Ся мова гідна того, щоби її всі земляки наші прочитали собі, тому уділяємо Вам сю мову в цілості; коли змога, то надрукуйте!

„Solo-спів і спів хором, як і музика, зложена з самої молодежи нашої, всім була до вподоби, а знавці, а між ними наші народні побратими Чехи, признали досконалість у виконанні тижже. Особливе solo-спів „Кольє було“ п. Вахняніном і „Послухай“ п. Лавровским відспівані, всі дуже займили.“

„Таким побитом п. Вахнянин і співав гарно і виголосив свої деклямації „Титар“ і „Гуцул Сиротина“ таки досконало, як сього ті твори, самі собою прекрасні, вимагали. Підчас „Титара“, наче мак посіяв, так тихо-тихесенько було; все з напруженем слухало, і на конець вся людність, мов пробуджена з чаруючого сну, як ба в один голос, загреміла нескінчущим окликом похвали.“

На тім кінчить дописуватель „Мети“ сам опис концерту в Перемишля а починає полеміку зі „Словом“, яку подамо в завітнім числі“.

(Конець буде).

Попрі всі ті наведені справи, виділ трудив ся, щоби молодії філії придбали децю гроша на пекучі ї потреби.

Виділ філії дав почин до великого народного фестину полученого з фантовою лотерією — поминувши сю обставину, що фестин сей, наслідком устроєня здвигу Соколіства Чортківщини був великою і вельми поважною народною маніфестацією, годить ся зазначити і се, що приніс кілька сот корон чистого доходу, котрі розділено між місцеві народні товариства, як Товариство педагогічне і інші а філії „Просвіти“ припало 150 К.

Виділ закупив зараз скіюптікон за 300 К і замовив диліозитиви до викладів.

8. грудня 1910. уладив виділ торжественний обхід свята „Просвіти“. В церкві відправлено службу Божу — збирано датки на „Просвіту“, а пополудні в салі ради повітової виголосив голова філії др. А. Горбачевський промову про значіне і вгуг „Просвіти“, а проф. Коссака виклад про „Катерину“ Шевченка, ілюстрований образами світляними.

Такі самі виклади виголошено в кількох читальнях Чортківщини.

Дальше подав звітник до відома слідуючі дати статистичні:

Читальні „Просвіти“ в повіті	48
Членів читальні	2.340
(неграмотних)	620
Домів власних	8
Книжок в бібліотеках	6.000
Хорів	10
Кружків драматичних	14
Крамниць	10
Кас позичкових	7
Шпіхлірів	10

Виділ заняв ся дуже ревню справою 50-роковий безсмертного Тараса. Зорганізував обширний комітет, заложив 5 тисяч налішок а погрудь Шевченка, задалегідь обговорив справу на зїзді відпоручників читальні.

Рішено в кожній читальній святкувати память нашого генія, 10. с. м. устроїти карткову ілюмінацію в цілім повіті, 12. с. м. в Чорткові відчат проф. В. Масляка з Бучача про Шевченка — а 14. мая ладить ся великий маніфестаційний обхід, зі здвигом Соколів, посвяченням каменя угольного під будову „Народного Дому“ і великим концертом. в честь нашого Кобзаря.

По річевім і красноріччїм рефераті д-ра Горбачевского селяни вміть розкупили 5.500 налішок.

І так вчера не було куточка в Чортківщині, деб не блєстїли наліпки Шевченка, нема хатинки деб не ясніла напись: „Будеш, Батьку, панувати...“

Та ні — є кут — де на ганьбу та сором, мало налішок ясніло — є такий кут. Се село „Залісе“. Там парох батюшка Білінський поводить ся так, мов би він був в Суздалі.

Волосє стає на голові, коли слухає ся про подвиги того приклонника московского кнута — а соромніше і огидніше — що сей святик так поводить ся. Солю в оці его ново заложена читальня „Просвіти“ і „Сокол“. Не будемо всего подавати до відома — самі соромимо ся — хто цікавий най перегляне акти повітового суду в Чорткові.

„Най буде коршма — ліпше як читальня“.

Соколів розганяє — а тепер заповів, що жадного Сокола ані Соколиці сповідати не буде.

Коли в селі наліплено афіш філії „Просвіти“ з покликком до святкованя памяти Шевченка, казав сейчас афіш где ти — а цілу проповідь посвятив повєвіраню памяти Шевченка.

Соромимо ся прямо подавати до відома „зделки“ залісецкого батюшки — звертаємо ся на разі до міродатних чинників, щоби на діяльність о. Білінського звернули увагу — наслідки можуть бути дуже сумні.

8. III. 1911.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Представники християнско-суспільного стороництва у Відні відбули в роковини смерти Люеґера збори, на котрих кн. Ліхтеншталейн в привітній промові вказав на се, що стороництво не тільки не уступає з прилюдного поля і не зрікає ся своєї діяльності, але навіть розвиває ся щораз більше. Бурмістр Наймаєр зазначив, що з оглядом на зловісті розповсюджувані про христ-

суспільників треба прилюдно заявити єдність стороництва і показати, що оно не тільки є державним стороництвом але й могучим чинником в Австрії. Відтак обяв др. Гіссман дальший провід розправ, котрих не покінчено, а відложено до слідуючих зборів.

Змагання до порозуміня з Румунами в Угорщині веде ґр. Тісса дальше і предложив провідникам Румунів новий начерк, на основі котрого могло би дійти до порозуміня між Румунами а правительством ґр. Куєна. Сей начерк обіймає такі точки:

1. Правительство готово Румунам при найближших виборах до угорского сойму признати 40 виборчих округів, згладно полишити 40 мандатів до сойму.

2. Правительство заporučає уживанє румунского язика всім Румунам в суді і в адміністрації окремим законом.

3. Науки реліґії будуть уділяти румунским дітям в угор. держ. школах румунскою мовою.

Розпорядок міністра просвіти, котрим введено обовязкову науку мадярской мови в усіх віроісповідних румунских школах, буде знесений.

5. Всі політичні процеси проти Румунів будуть застановлені а всі за політичні провини засуджені Румуни будуть помилувані.

Заграниця.

В німеційнїм парламенті викликало велику бучу голосованє над резолюцією внесенною при почтовім етаті о особистий додаток 300 марок для старших асистентів. Консерватист ґамп докоряв вільнодумцям, що они обстають за тим з агітаційних понук. Вільнодумці підняли голосний протест, а правиця гучно оплескувала ґампа, на останку серед страшного заколоту відкинуто резолюцію вільнодумців.

В Португалії настала справдєшня доба тероризму. Увязнені ідуть за увязненями, вдалєна за видалєнями, а проста чернь захопила власть у свої руки та допускає ся насильств, а правительство не тільки похваляє звущаня над безборонними, але ще підюджує до того суспільности. Ті люди, що проголошують розділ держави від Церкви, не вдоволяють ся ще гнобленєм Церкви, вважаючи її невільницею держави. Певним доказом сего стають насильства, яких республіканці допускають ся з нагоди виданя архієр. послання Епископату. Епископ з Опорто ставив ся на візванє правительства в Лісбоні. Чернь улична заявила ему за се признанє таким способом, що напала его, поторощила его самохід і его самого кулакувала, а як Köln. Ztg. звіщає, поліція була супроти сих напастий зовсім байдужна. А тепер держать Епископа у вязниці як якого злочинця. Не буде в тім переасиді, замічає Vaterland, коли назвемо таке поступованє гидлівським.

В Альбанії положенє вельми трізне для молодотурецкої влади. Можна сподівати ся, що ось-ось розгорить ся страшним поломівєм повстанє з почином весни. Побоюють ся там оружних нападів на молодотурецких урядників і офіційрів. До великого роздратованя в Альбанії причинила ся в посольській палаті чинна зневага альбаньского провідника Ізмаїла Кемаля великим везиром, а до того одєн з молодотурецких послів ударив его в лице. Як запевняє одєн високий дипломат, Альбанці уоружені новітним оружжєм, а нема сумніву, що зірвуть ся до повстаня в порозуміню з иншими невдоволєними народностями Туреччини.

Наслідком пригоди в посольській палаті становище великого везира ґаккі-паша ші захитанє, бо альбанські послі рішучо домагають ся его усунєня, а тимчасом молодотурецке стороництво намагає ся втихомирити се, щоби не доводити до переселєня.

Англія веде будову воєнних кораблів на великі розміри, бо взагалі має збудувати 67 воєнних кораблів ріжного рода. Се найкрасше поясненє до вимаганого деякими австр. делеґатами розоружєня. — Підчас розправи над бюджетом в посольській палаті повстала оноді така буча в часі нічного засіданя, якої анґлійский парламент не бачив від десяти літ. Бальфур закидував міністрови предсідникови в его неприяві (заступав его тоді міністер внутр. справ Черчіль), що правительство намагає ся обманом накиннути кравви „Home-rule“.

Про заговор проти республіки в Португалії звіщають, що на кораблі „Aragon“ увязнено якогось Файґу, котрий, як се виходило з письм при увязненю забраних, мав би пере-

купити лісбоньску залогу і тим приєднати до заговору проти республіканьского правительства. Відтак малоб селянство громадно напасті на Мадрид і прилучити ся до заговору. Всі члени тимчасового правительства мали би бути убиті а монархія знов проголошена. Власти мали сконстатувати, що Файґа мав з собою значні грошеві засоби і безпеку на дальші засоби в банках в Лондоні, Парижі і Мадриді. Осідком керманичів заговору має бути Лондон і іспанська пристань Віґо недалеко північної портуґ. границі. Портуґальські власти мали вислідити в Португалії і за границею багато осіб замотаних в сей заговор. Треба примітити, що подібні вісти появляли ся вже й давнійше, однак опісля показувало ся, що само правительство їх розпускувало, щоби мати прівід до гнобленя монархистів.

Мобілізацію в Зєдинених державах півн. Америки поясняють тим способом, що правительство бажає виявленєм військового кордону здвож мексиканьской границі заобігти перемичуваню оружя до Мексику а також утєчі повстанців на область Зєдинених держав, бо мексиканьске правительство жалувало ся, що задля того не може згнобити повстаня в північній Мексику. Крім того заряджено мобілізацію, щоби не допустити до вмішаня европ. держав в американські справи і не допустити до утворєня революційного правительства проти теперішнього мексиканьского. Військо змобілізованє перейшло лише в крайній конєчности мексиканьску границу. Тепер оно уставляє ся здвож границь.

Державна Рада

Посольська палата ухвалила в пятницю новєлю до закона про товариства на основі начерку конституційної комісії. Правительство предложило було спершу начерк нового закона про товариства і тому був спершу намір начерк констит. комісії відложити. Однак більшість стороництва була за ухвалєнем часткової зміни закона про товариства на основі комісійного начерку. Тимто ввесєне на відложено сего начерку взято назад. Ухвалєний в пятницю начерк закона має важне доповненє наслідком додатку пос. Куранди, на основі котрого участь товариств у прилюдних виборах не має вважати ся політичною справою. Тим способом признано певний вплив на склад законодатних тіл також неполітичним товариствам, котрі відграють таку важну ролю в господарским і суспільнім житю.

Цісля ухвалєня новєлі до закона про товариства розпочато розправу над хліборобскими резолюціями, поставлєними в господарській комісії ріжними послами в справі піднесеня пасовиць і годівлі товару, заведеня досвідних стацій, пособлюваня господарській науці і т. п. а се дало послам доволі нагоди до говорєня. При сій нагоді забрав слово перший раз в посольській палаті міністер хліборобства бар. Відман і прірик як найдальше сягаючи поміч в тих справах.

Бюджетова комісія перевела розправу над розділом „рада міністрів і адміністр. палата судава“ і ухвалила сей розділ. Над титулом диспозиції фонд голосовано окремо і ухвалєно 22 голосами проти 15. (Слав. Єднота і соціялісти голосували проти).

В розправі забрав слово також др. Окунєвский і домагав ся аболіції карного процесу проти руских студентів. Що до галицьких шинкарів то Русини не супротивлять ся, щоби убогим, безхлібним родинам дати якусь поміч, але застерегають ся зовсім рішучо проти того, щоби помножувано концєсії шинкарські і принєволювано тим способом о много убожше і непорадне сільске населєне досмертно удержувати 2000 шинкарских родин. Ухвалєно відтак нагілість ввесєня п. Фресля, щоби правительство предложило закон про ввесєне податку споживного в замкнених містах.

Спір між Словінцями і Чехами і дневникарска полєміка між часописом „Slovenec“ і чєскими дневниками заострив ся до того степєня, що єствованє Славянської Єдноти поважно загроженє. Важною понукою до сего спору є личні справи між д-ром Крамаржом а Шустершічом, однак також політ. парлам. д-ра Крамаржа і его тактика викликає невдоволенє між христ.-сусп. Словінцями, котрих провідником є др. Шустершіч. Спокійне тепер політ. становище Словінців осягнуло найвише признанє, яке цїсар висловив президентови

сенату послови д-рови Пльо йо в и при нагоді послушана.

Угорский сойм ухвалив закон про побір новобранців.

Гуртовий процес руских академиків.

Зізнання свідка проф. Марса на суботній розправі, як вже згадано, не освітлюють в нічим самих подій, з 1. липня а лише чася перед ними. Від проф. Марса довідуємо ся, що він занятий у Львові від 12 літ, се є від часу, коли заведено медичний відділ на львівськїм університеті. В часі своєї професури був двічі деканом, а раз ректором. Сам жити на університеті не займав ся.

Его діяльність обмежала ся головню на клініки. Чув про якісь непорозуміня межі молодежню обох народностей, та про недоволеня бажань в справі креованя руских кафедр та самостійного руского університету, однак свідок був сего погляду, що університет не є місцем політичної боротьби, а науки. Тим толкує, чому він відмовляв салі на віча. Про „боївку“ до часу теперішньої розправи нічого не чув. Про неї знає ось що:

В маю розійшла ся чутка про якісь заворушення рускої молодежи на університеті, яка в тій цілі зїхала ся дуже численно до Львова. Тоді Поляки збирали ся о много численніше під університетом, і творили, як думає свідок „zbrojne pogotowie w celu odparcia ruskich ataków na uniwersytet“. Але що се не було позадним для університету, тому свідок і професори довели до того, що поготивле розвязано. На 19. мая свідок замкнув університет користаючи з права, яке позволяє ректорови замкнати університет на оден день в році. В тім дни мали після поголосоку відбути ся головні ексцеси на університеті. Коли однак довідав ся, що з Відня їдуть рускі посли, щоби успокоїти руску молодеж, і коли була надія, що не буде заворушень, він отвопив університет. І дійсно до 30. червця був супокій. Дочерва 31. червця рано дійшли его вісти з провинції, звідки, не скаже, що готує ся нова боротьба. Коли в протягу дня ему сі вісти потверджено, він видав вечером заряджене, щоби всю службу з теоретичних закладів стягнути до головного будинку в цілі его охороненя перед нападом. Приказ сей видав секретарови д-рови Йорданови, який серед ночи побудив службу і стягнув на університет. Сам секретар пішов до дому. Той ночи прийшли до него два академики Глюзінський і якийсь другий провдоподібно Венгжиновський; на питання д-ра Охримовича свідок не перечить, що міг се бути і Найбаум бувший голова „Czytelni akademickoї“. Оба они були зденеровані і питали, що значать ті зарядженя, які пороблено на університеті. Коли свідок видів, що они зденеровані, задержав їх аж до рана, щоби не могли поробити ніяких заходів серед польської молодежи. Д-рови Охримовичови свідок відповідав що рішучо перед раном ні оден з них не виходив. Коли 7. год. рано свідок зателефонував до секретаря д-ра Йордана, чи всі зарядженя виповнені. Коли дістав притакуючу відповідь, він лишив ся спокійно дома. Дочерва коли на університеті було вже по подїях, ему донесено телефонічно, що на університеті стріляють і прийшла поліція. Свідок пішов зараз на університет, але ту застав вже Русинів істернованих в салях.

По сім зізнаня наступили питання прокуратора, який при помочи свідка старав ся виказати, що в маю не було ніякої провокації зі сторони Поляків лише „zakowskie żarty“ бо ніхто з Русинів на се не жалував ся в ректораті, та що поліція ділала самостійно. З питань оборони трибунал дуже велику часть ухилив, та все таки на питанє д-ра Голубовича свідок не може пояснити заборони Ексц. Митрополита богословам ходити на університет в маю. Д-рови Охримовичови каже свідок, що зараз 1. липня поїхав до Конгресівки, але рішучо не з академиками. Цілий ряд питань д-ра Загайкевича, який старав ся освітлити політичний підклад процесу, предсідник трибуналу ухилив.

На нинішній розправі по звичайних формальностях почали ся дальші питання оборони звернені до свідка д-ра Марса.

Др. Охримович хотів конче довідати ся, що говорили ті три товариші, які були у него о критичної ночи, бо о скільки він знає

приватних жерел, на Глюзінського ждали інші товариші в каварни Шнайдра. Рівнож знає приватно, що крім двох, про яких згадує свідок, був у него також третій з Конгресівки, який потім виїхав зі свідком.

Др. Загайкевич поставив кількадесят питань, які крім кількох, предсідник трибуналу ухилив.

Сі питання поділив сам оборонець на дві категорії. В одних старав ся довідати про гезу і хід ріжних заворушень студентів руских від 1899. р. а в других хотів висвітлити поведене студентів, професорів та властей університетских від р. 1880.

З огляду на ухилене сих питань відкликав ся др. Загайкевич до трибуналу.

Др. А. Кос звернув ся також до трибуналу з представлением, що предсідник не дав навіть докінчити двох питань д-рови Загайкевичови. О 1/11. трибунал пішов на нараду.

По нараді трибунал рішив затвердити заряджене предсідника, яким сей ухилив цілий ряд питань д-ра Загайкевича, як також рішив що предсідник може не дати скінчити питання, если догадує ся про его зміст з початкових слів. В дальшій тягу трибунал рішив наложити на д-ра Загайкевича кару грошеву 200 К платну до 24 годян за се, що мимо ушмишень предсідника ставив в дальшій тягу питання, які не належать до теперішньої розправи, та за обиду декана о. Фіалка, котрий порнографічно перекурав імена руских богословів.

Потому ставили питання др. Кос і др. Трильовський. Коли д-ру Трильовському ухилив предсідник на 6 питань 5, сей відкликав ся до трибуналу та трибунал потвердив заряджене предсідника.

Таку саму пробу освітлення тла заворушень зробив і др. Іван Кос. Та предсідник і ему ухилив майже всі питання, а коли і сей відкликав ся до трибуналу, трибунал затвердив ухилене питань, та покрав его карою 200 К. Мотиви кари подав трибунал такі самі як д-рови Загайкевичови, а крім того вказав на примір д-ра Загайкевича. На тім о год. 12 перервано розправу.

По перерві др. Марс на питання оборонців зізнав, що не знає, чи університетска авля була стережена службою, що не можливо було удержати в тайні нічне буджене і стягнене на університет служби, що не знає, до яких партій належать мешканці „Akad. Dom-у“ а вкінці зіргований патанями оборонців, заявив: „Ja jestem akuzzer i moje urzędowanie na klinice“.

О год. 1 1/4. трибунал відложив розправу до завтра. На нинішню розправу приведено обж. Порайка, який виїхав був на село. Є се третій обжалований, що буде сидіти в слідчим арешті.

Хросимо бігхобити перегплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Євдохи; римо-кат.: Матильди. — В середу: руско-кат.: Теодотар; римо-кат.: Клеменса.

— **Медвежу прислугу** зробило „Діло“ і святкованю памяти Т. Шевченка і рускій молодежи гімназіяльній, накидуючи ся на керманіца Шевченкового свята, хоч до сего був окремиий комітет зложений з представників руских народних товариств. Отже на основі внесеного поданя „Н. Товариства і м. Шевченка“ і товариства „Просвіта“ щоби ц. к. Рада шк. кр. призволила на святочні обходи 50-літних роковин смерти Т. Шевченка в школах, (о нічо иншого в сім поданю не прошено), видала Рада шк. окружних з 22/2. до дирекцій середних шкіл і учит. семінарій, котрим дала повновласть Дирекціям устроїти в школах східної Галичини на святочній обхід роковин Тарасових поранком і поручила в день тих обходів звільнити учеників (учениці) від шкільної науки. Тимчасом „Діло“ накинulo ся з своїм пляном, щоби молодеж була вільна від науки д. 10. марця, коли р.скі народні товариства у Львові устроюють концерт в вечернійці. Очевидно за вливом „Діла“ домагала ся депутация вислана учениками академічної гімназії до управителя головного заведеня і філії (бо директорів в сій хвилі сі заведеня не мають), щоби они звільнили молодеж 10-го с. м. від ранішньої

науки, а коли управителі відказали сего, бо не мали до того права, тоді молодеж виспих клас виїшла самовільно із школи. Чи ходже не учеників по місті в день Тарасового свята причинило ся до звеличення памяти нашого генія (бо в день ніякого обходу не було, а на вечернійці садля недостачі місця молодеж не могла взяти участи з дуже малими виїмкама) на се нехай собі відповість „Діло“, а так само, чи добру прислугу зробило оно молодежи, справляючи її на таку дорогу, коли молодеж мала нагоду святкувати память Шевченка не виходом із школи, а святочним обходом, на котрий управа гімназії і філії мала звільнити молодеж в той день від шкільної науки.

— **В справі святкованя памяти Шевченка в гімназіях.** Урядова „Gazeta Lwowska“ з дня 12. марця пише: В 52. ч. подало „Діло“ уступній статі з нагоди святкованя 50. роковин смерти Т. Шевченка, що товариства „Просвіта“ і „Наукове Тов. ім. Т. Шевченка“ звернули ся з просьбою до Ради шкільної краєвої, щоби дня 10. с. м. яко в роковини смерти поета, увільнила всіх учеників середних шкіл від обовязкової науки. Тимчасом Рада шкільна краєва відмовила сій просьбі і як „Діло“ каже, станула на рівні з російскими властями, які також унеможливили торжественні обходи в честь Т. Шевченка. На основі певних іфформацій, пише дальше „Gaz. Lw.“ можемо вневпнети що згадані товариства не домагали ся в своїй просьбі, щоби день 10. марця зробити загальним шкільним святом, лише просили, щоби Рада шкільна краєва дозволила на святочні обходи роковин Шевченка по всіх школах. І Рада шкільна краєва окремиим обїжником з дня 28 м. ч. 259 дозволила святкувати роковини смерти Т. Шевченка торжественними поранками у всіх шкільних середних заведенях східної Галичини і рівночасно уповажнила дирекцій сих заведень, увільняти в тім дни учеників від обовязкової науки. А що поодинокі учительські збори тих заведень подали ріжні речинці до обходу сего свята, длатого Рада шкільна краєва дала дирекціям повну свободу що до вибору часу святкованя роковин. Статія „Діла“, пише вкінці „Gaz. Lw.“ зробила на молодеж вплив, бо дня 10. марця прийшла депутация до управителя Академічної гімназії у Львові, щоби увільнило молодеж в сім дни від обовязкової науки. А коли управитель відкинув сю просьбу з огляду на се, що в другій гімназії назначено обхід на 1. цьвітня, опустили ученики висших клас шкільний салі і не явили ся вже в сім дни на науці“.

— **Академія в память Т. Шевченка** відбула ся вчера в салі „Народного Дому“ і тревала від год. 11. рано до третої по полудни. Саля прибрана в килами і цьвіти. В горі на галерії образ Труша, що зображає Шевченкову могилу. В низу бюст Шевченка, оточений цьвітами. Саля повна людей, спеціяльно зпосеред старшої львівської інтелігенції. Бачимо гостей з Перемишля, Коломиї, Тернополя, Станіславова і з Чернівців. При столі на підвиспеню засіли: пос. Романчук, пос. Пігуляк, др. Кость Левіцький, радн. Кивелюк побіч прелєгентів, д-ра Ол. Колесси, д-ра Щурата, артиста Труша і д-ра Людкевича. Академію отворив др. Ол. Колесса в імени тов-а Шевченка короткою та палкою промовою, в якій вказав на гнет на Україні та привітав гостей, почім відчитав реферат „Патриотичні почуваня і національна свідомість в українській письменности до Шевченка і у Шевченка“. Прелєгент переходив цілий ряд письменників від Іларіона (XI. віку), з яких лише творів пробивала ся національна свідомість, опісля порівнував обяви любви до рідної землі у Шевченка з такими обявами у Мура, Леопардія, Міцкевича, та потягнув паралелю між свободолюбними покликаними Пушкіна і Шевченка. Прелєгент читав добре і заслужив на олески. Другий прелєгент др. Щурат говорив про „Звязки Шевченкової творчости з літературою давнішої доби“, спеціяльно з пісню „Та не маєє лучше, та не маєє краше, як у нас на Україні“, з „Вертепом“ і Сквородою. Першу половину викладу перевів др. Щурат вірчево, другою, в якій доторкнув ся релігійних мотивів у Шевченка і Сквороди, хіба не конче переконав зібраних. Може бути що й сама матерія була за тяжка, може бути, що виклад, який тривав майже півтора години, перетомив слухачів і через те друга половина не видала ся нам такою живою і цікавою як перша, всеж таки виклад викликав сильне вражінє. Нещасливим прелєгантом був п. Труш. Кождий надів ся, що п. Труш возьме собі

на тему образи і офорти Шевченка та оцінять їх з становища артиста, тимчасом п. Труш говорив про „Шевченка як маляра в літературі“, отже про те, на чім найменше розуміє ся. І ми дізнали ся, що Шевченко не був малярем в поезії, що там, де малював, виказав велике убожество, що его „Садок вишневий коло хати“, в якім критики добачують чудовий малюнок України, міг би так само бути малюнком першого ліпшого села в Япанії, або Тибеті і т. п.. А якже!.. лише додатиб хризантеми, тай був би Япан.. Такими теревенями томив п. Труш терпеливих слухачів майже годину.. Дай Боже, видержати.. Знаменито говорив др. Людкевич про „Шевченкові поезії в музиці“. Тема жива, а прелєгент розуміє ся на ній знаменито. Раді би ми побачити сей виклад друком, бо могла би з него наша ширша громада багато навчити ся. Прелєгентови дякувано за виклад сердечними оплесками. Горячі оплески викликали привітні письма з України, з Кїва, Полтави, Харкова і Чернигова. На Шевченкове свята у Львові наспіло також багато телеграм з Галичини і Буковини.

— **Вчерашні ювілейні Шевченкові свята.** Тому, що рівночасно відбували ся торжественні обходи в близько 15 місцях Львова, годі було нараз брати у них всіх участь. Найчисленніше стовпила ся публіка в салі „Сокола“ — на жалє саля за мала, тому майже половина публіки вернула з великим жалем домів. На салі зїбрали ся у великій скількости ученики шкіл середних; було рівнож доволі селян і селянок. Був присутній дописник російської часописи „Утро Росії“. По гарній і формою і змістом промови проф. П. Карманьского, відіграли аматори українського людowego театру „Невольника“. — Незвичайно бадьорний настрий панував і в товаристві слуг і робітників „Сила“, де після викладу п. Курцеби, слідували співи, деклямації і т. д. Ті найбільше уосліджені верстви народу показали вчера наглядно, що свідомість національна заупустала серед них глибокі корня, яких нічим зничити. Особливо мило вражало, що багато учасничок прийшло в народних строях. — В „Львівській Русі“ годі були просто вистояти; народу було дуже багато. Всі верстви нашої еуселїности заступлені: духовенство, світська інтелігенція, гімназіяльна і університетска молодеж, ремісники і міщани — все в найкрасшій згоді, мов обєднані духом безсмертного Тараса. А треба з признанем зазначити, що спокійна і річева а притім прямо пориваюча промова о. Лежогубского полишить ся раз на все милім спомином в памяти всіх учасників. Рівнож гарно говорив др. Озаркевич, почім слідували деклямації та ин. — В львівській „Січ“ зїбрали ся в найбільшій часті студенти університету, політехніки і дівчата. Концерт, що начав ся промовою ред. Заклинського, випав величаво. Особливо скрипкові продукції студ. Дзіваковского і сольовій партії студ. Кирчева і Ставичного вироваджували присутних в захват. Про обходи в львівських читальнях „Просвіти“, в „Міщаньскім Брацтві“ і на Сигнівці помістимо завтра короткий звіт наших звітників.

— **Образ Шевченка в Галичині.** В збірці п. Франца Равіти Гавроньского в Лозині під Яновом находить ся олійний образ, що зображає голову українського селянина, київского типу. Образ не сигнований артистом, уважав учитель рисуноків п. Гавроньского, Сошенко, личный приятель Шевченка ще з Петербурга, перед Академією, за Шевченкову роботу і як таку переховував у себе. Час викичення сеї голови має відносити ся до побуту Шевченка в Кїві, перед виїздом за Дніпро. Теперішній власник купив образ на ліцитації движимостий Сошенка, після его смерти. Чи є се робота Шевченка, нема рішучої певности, бо як вже запримічено, образ несігнований.

— **Святковане памяти 50. роковин смерти Т. Шевченка на західних окраїнах Руси.** В Лєжайську, в західній часті Галичини відбув ся 5. с. м. концерт в память Т. Шевченка. Концерт розпочав ся гарною промовою о. І. Карповича. Потім слідували деклямації „До Основяненка“, „Тшопла“, сольові співи „Була колісь Гетьманщина“, „Ой Дніпре, мій Дніпре“, які випали дуже гарно. Велике вражінє зробила п. Я. своїм сївом „Ой богата я“. На закінченє сего торжественного вечора відспівали гості „Ще не вмерла України“. Частину чистого доходу відіслано на „Рідну Школу“. Сей концерт свідчить про велику національну свідомість лежайських Русинів, які мимо того, що їх окружують зі всіх сторін Мааури, не піддають ся польовізації, але гуртують ся до своїх. Доказом сего є ще гарний розвій Чит.

„Просьвіти“, яка дала перед тим кілька на- родних представлень з великим успіхом.

— Білоруси про Шевченка. Промовили щиро, справді по братерски найменші і найслабші із фінційної „трієдної“ Русі — промовили Білоруси у своїм органі „Наша Ніва“ про Шевченка. На передовій сторінці помістили портрет Шевченка, а після того дві гарні, тепло написані статті „Памяти Тараса Шевченка“ і „Тарас Шевченко і Білоруси“, і в сій останній наведено цікаві подробиці про відносини Шевченка до Білорусів, особливо їх письменника Яна Барщевського. Крім того подано в сім числі „Нашої Ніви“ переклад одного з менших стишків Шевченка, зроблений звичним білоруским поетом Ф. Чернише- вичом.

Згаданий стишок Т. Шевченка „Тече вода в синє море“ звучить в білоруським пере- кладі:

Уцекае вада у морэ,
Дый не выцэкае;
Вось мужык шукае долі,
Ды яе німае.
У сьвет пайшоу мужык за вочы, —

Стогне сінє морэ;
Ные сэрце у трызве,
І душа гаворэ:

„Ой, куды ты неспытаўшысь?
На каго пакінуу
Матку, бацьку і зямліцу
І сваю дзяучыну?“

На чужыне ўсе чужыне
Не зжывішся з імі:
Нескім будзе выліць сьлёзы,
Падзяліцца імі.

Сеу мужык на старым мейсцы,
Стогне сінє морэ;
Думау: долю ён спаткае,
А спаткало горэ.
Толькі птушкі пералётан
Сьвісцунь, як на дэва:
Плачэ бедны, бо дарогі
Зарасьлі краівай.

Примітка: у з гачком, уживане в біло- руській мові на означене посереднього звука між у а в (прим. як в слові: Австрия) засту- паємо буквою у (скороченію). — Ред. Фусл.

— Наше відношенє до справ „Рідної Школи“. Кождий щирый католик-Українець не може занятя иншою становища супроти „Рідної Школи“, лише таке, яке заняв о. Володимир Петрівський з Рочестеру в Америці, котрий посилавачи збірку своїх парохіян на „Рідну Школу“ ось так нише до американської „Свободи“ (число 9, з 2. марца с. р.):

„Слава Ісусу Христу!
о. Володимир Петрівський
в Rochester, N. Y. 21. II. 1911.
24. Farbridge, str.

„Дороженька Редакцие!
„Користаємо з Вашої привагди поміще- ної в 5. числі „Свободи“ з д. 2. II. 1911. р. і посилаємо Вам на „Рідну Школу“ 12 доларів з тим застереженєм, щоби „Рідна Школа“ проголосила збір жертв на „фонд Св. Сьвм. Йосафата“ Архієпископа Полоцкого з нагоди близького 300-літнього ювілею мученичої Його смерті. З сего „фонду“ запомагано би украї- ньську католицьку молодіж — віруючу і жи- вучу правдиво християнським житєм — обра- ду словянського, — котра не викидала би богословського відділу з українського універ- ситету а який лиш при Божій помочи може- мо собі вибороти.

„На случай коли би Тов. Педагогічне, зглядно комітет, який збирає жертви на „Рід- ну Школу“ не згодив сл на нашу просьбу, просимо переслати сих 12 доларів Іх Пре- осьвященству Кир Григорію в Станіславі на удержанє української учительської семіна- рії в Станіславі, веденої СС. Гасилиян- камп.

„Молодіж, котра користала би з запомо- ги будучого „Фонду Св. Йосафата“ мала би ся обовязати, що наколи буде вже на ста- новищах, має звернути пібрані запомоги, що- би і дальша біда наша молодіж могла ко- ристати з сего фонду.

„Спис жертводавців такий: Прокіп Скі- куп 5 доларів; о. В. Петрівський 1.50 дол. по 1 дол.: Мартин Лизнів, Никола Гнатів, Іван

Мельник і Микола Тимків; по 50 цнт.: Олекса Стеліський і Теодор Німак; по 25 цнт.: Ни- кола Дакун і Павло Скригальчик. — Разом 12 дол.“

Оповідки.

— Репертуар руско нар. театру в Коломиї. (Сяля Каси щадничої. Початок о год. 7^{1/2} вечером).

Ві второк дня 14. с. м. „Скандал“ штука в 4 діях А. Батейля, в перекладі Ф. Коков- ского.

В середу дня 15. с. м. „Травіята“ опера в 4 діях Вердія.

В четвер дня 16. с. м. „Паливода“ ко- медия зі співами і танцями в 4 діях Карпен- ка-Карого.

В пятницю дня 17. с. м. „Міра Ефрос“.

— Для Станіслава і околиці. Філія Руского Товариства Педагогічного в Станіславі от- вирає дня 1. мая приготівлючий курс до вступного іспиту до гімна- зії. Хлопці з околиці будуть приміщені по бурсах. Наука безплатна. Вп. Патриоти зво- лять заохотити селян до посилання дїтїи на сей курс. Хто задумє послати дїтїи на сей приготівлючий курс, має сейчас зголо- сити ся до Заряду бурса Р. Т. П. в Станісла- віві ул. Пелеша ч. 13. — Виділ філії Р. Т. П.

Телеграми

з дня 13. марця.

Відень (ТКБ). Міністер заграничних справ бр. Еренталь виїхав вчера до Агазі.

Рим (ТКБ). Сьв. Отець прийняв вчера ав- стро-угорського амбасадора гр. Сечена на пра- щальнім послуханю і відібрав пїсьма, які від- носили ся до него.

Краків. (ТКБ). Нині розпочали ся на Я- гайлоньскім університеті вписи на літній пів- рік. Молодіж підписує таку заяву: Обітую і стверджу власноручним підписом, що як слухач Ягайлоньского університету буду при- мінювати ся сумлінно до академічних устав і все обявляти послух і пошану академічним властям. Рівночасно заявляю, що мені звісно, що на випадок нарушеня мною в який не-

будь спосіб порядку або академічної карно- сти підпаду по переведеню дисциплінарного слідства безпроволочно карі видаленя із уні- верситету.

Париж. (ТКБ). В суботу відбула ся рада міністрів, на якій міністер загран. справ Крупні давав поясненя про стан в Марьку. Стан не є там такий безбездний, як представляють его на основі непевних вістїи. Потім Крупні по- дав, що він наміряє робити в справі Марока.

Кольонія. (ТКБ). „Koeln. Ztg.“ доносить з Берліна, що Німеччина не буде мішати ся в справі Мексика, бо доси майно мексикань- ских Німців не потерпіло шкоди при воро- хобні.

Берлін. (ТКБ). Німецкий парламент роз- почав в суботу наради над станом міністер- ства внутрішних справ.

Вашингтон. (ТКБ). Денешні в європейских дневниках і ріжні вісти, які доносять про якісь неспукою межі Зєдиненима Державами а Мексиком, є пересадні. Ні одно з європейских правительств не представило американському правительству щось в справі небезпеки, яка би загрожала щось в Мексику горожанам єв- ропейских держав, або їх інтересам. Одно- ким правительством, яке внесло зажаленє, є мексиканьське правительство, а то в справі на- рушеня границі біля Ріо Гранде мексикань- скими відділами ворохобників. Коли сї відді- ли розбито, то часть їх втікла до границю на область Зєдн. Держав, там узброїли ся, на ново заосмотрили ся в харчі і збільшені аме- риканьскими ворохобниками увійшли знов до Мексику, щоби провадити дальше боротьбу з державними війсками. Правительство прези- дента Діаза є сєй думки, що коли би пов- станчі відділи не схоронили ся на американь- ску область, то був би вже давно здусив во- рохобню. Представленя мексиканьского прави- тельства були так настійчаві, що президент Тафт вкінці мусів запитати шефа американь- скої армії, чому не стережено нейтральности границі, та він відповів, що число війска є за мале, щоби стерегло границю, яка тягне ся 1.200 миль. Шеф армії ген. Вуд зібрав 20.000 війска, що відповідно понятям Амери- канців становить велику армію і окружить сим військом границю, щоби стерегти єї не- тральність. Факт, що американьське прави- тельство не уважає справи дуже поважною, доказує сє, що президент Тафт виїхав в Ва- шингтону, а секретар Кнок виїхав на відпу- стку. А коли до сего підсекретар держави є хорий, нема поки що у Вашингтоні нікого до веденя переговорів з представниками європей- ских держав.

Оповідка.

Загальні збори Товариства кредитового „Нар. дний Дім в Станіславі“ відбудуть ся дня 30. марця 1911 о годині 6. вечером у власнім льокалю.

Порядок денний:

- 1) Відчитанє протоколу з попередних за- гальних зборів.
 - 2) Справозданє заряду з діяльності за рік 1910.
 - 3) Розділ чистого зиску.
 - 4) Вибір 4 членів Ради Надзираючої.
 - 5) Вибір 1 члена Дирекції.
 - 6) Внесеня інтерпеляції.
- На случай неявленя ся вимаганої стату- том кількості членів відбудуть ся о годині 7. тож днє другі загальні збори при довіль- ній участі членів.

Дирекція.

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецка 99.

Ціна переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТІ:

Паннонія днє 15. марця 1911.

Карпатія, днє 25. марця 1911.

Ильтонія, днє 11. цвітнія.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавіші пароходи на сьвітї:

Люзітанія, днє: 11/3, 8/4, 29/4, 20/5, 10/6, 8/7 1911.

Мавританія: днє 25/3, 2/4, 13/5, 3/6, 24/6, 22/7 1911.

В Товаристві Взаїмних Обезпечень „Дністер“

може дістати відповідне місце фаховець, об- знакомлений теоретично і практично з будівля- ною технікою будинків з дерева і загалом всяких будинків по селах. Зголошеня осмо- трені доказами уздїбненя треба вносити на адресу: „Дністер“ у Львові, Руска 20. (3—3)

Асекуруйте своє майно від огню в „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кождий Русин повинен асекуровати ся тіль- ки в руським товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один „ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя селянських будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чи- стий зиск своїм членам; на рік 1911 ви- носить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шко- ди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцін- телів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руським школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1910 року 3.052.250 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на житє у всіх догідних комбинациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, рентї).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від крадени з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою опла- тою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

П. А. Шіган

Мій новий сотружник.

Переклад Вол. Держирука.

Вийде протягом місяця марця с. р як відбитка з фейлетонів нашої часописи. Обійме она понад 25 аркушів друку. Ся знаменита повість повинна находити ся в кождій руській хатї. Передплату в ціні 2 К 50 сот. з пересилкою 3 кор. приймає наша редакція. — Цінак вижки буде вносити 4 корони.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16^о ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурский зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрийского безкоролья). Львів 1903. 8^о ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутувич, великий князь Ли- товско-руський. Історична монографія. Жовква 1905 8^о ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodub- ski. Львів 1906. 8^о ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні ви- снови д-ра Щурата. (В інтересі історичної пра- вди). Львів 1906. мала 8^о ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замїтки і материяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8^о ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичні причинки і т. д. II. Львів 1909. мал. 8^о ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

Історичний розвій імені українсько-рус- ного народу. Львів 1909, мал. 8^о ст. 41. — Ці- на 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej poł. XIV. w. Краків 1909. мал. 8^о ст. 22. — Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. Львів 1910 вел. 8^о ст. 4. — Ціна 5 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Краків	5:50	8:55	1:30	5:45	50:10
Краків	7:27	10:10	1:15	8:40	30:2
Тарнопа	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15	Г	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Галицької	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10	5:00	9:26	10:07K
Любін	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40P
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55A
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39A
Зі Львова відходять до					
Краків	3:55	8:25	3:15	6:55	11:15
Краків	6:04	8:40	3:55	7:45	12:40
Краків	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:35
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:59
Станіславова	—	—	2:52	—	—
Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Стрия	6:00	9:05	3:40	—	10:40
Самбора	7:34	—	2:30	7:10	—
Галицької	8:20	—	—	6:30	—
Яворова	6:13	7:34	—	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
На Підзамче о:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	1:30	6:30	11:35A
Винник	—	—	—	—	—
З Личаків до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспільні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.
А = лише в середі і суботі. — В = в день перед кождою неділю і святами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і свят обох обрядів

